Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
Број II-137/38
31 DEC 2024 год.

ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ
ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД
21101 Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25
тел: 021/4881-888 централа, кориснички центар 0800/21-21-21
ПИБ: 102094162, Матични број: 08761809, Е-пошта: eposta@vodevojvodine.rs
www.vodevojvodine.com E-mail: office@vodevojvodine.com

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „БЕГЕЧКА ЈАМА“ ЗА 2025. ГОДИНУ

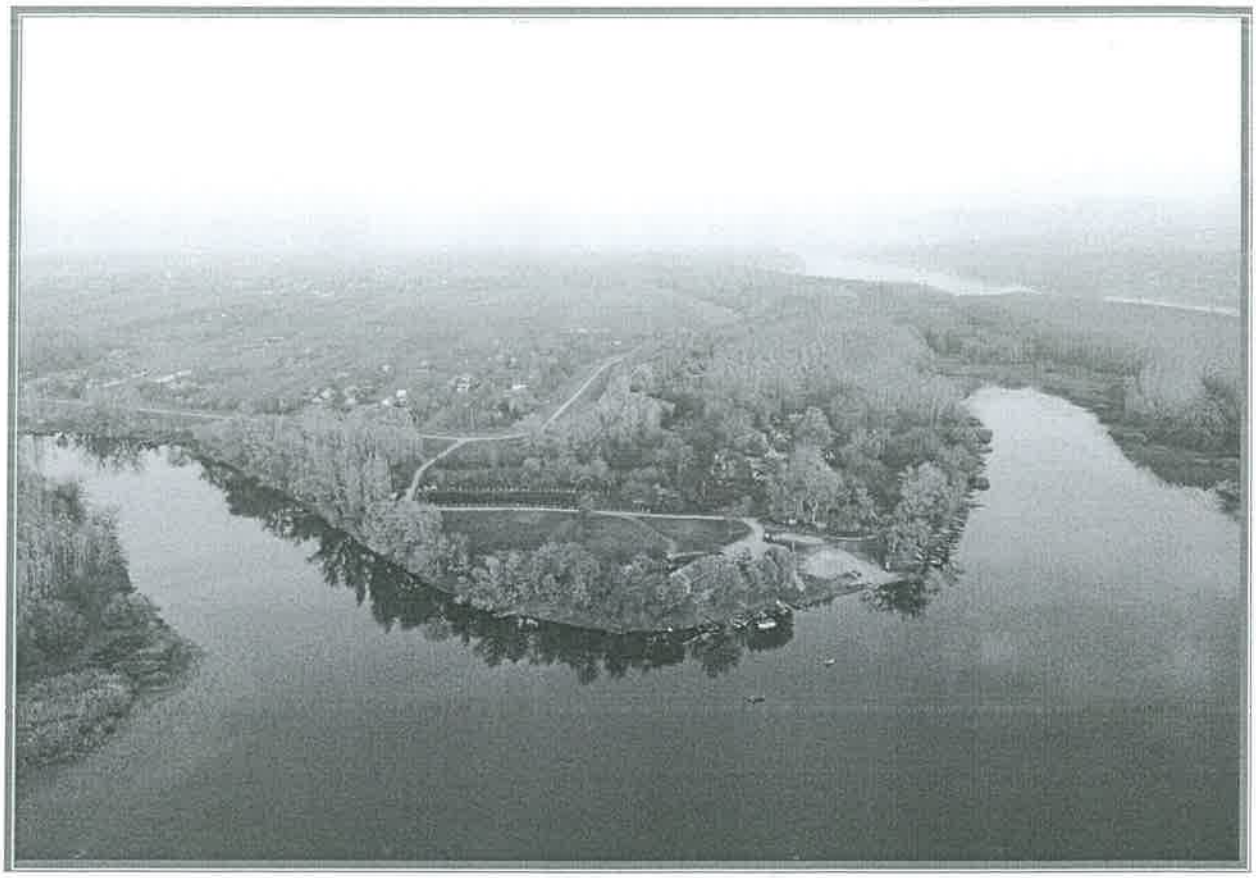

Нови Сад, септембар 2024. године

САДРЖАЈ:

УВОД

1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ
2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
3. УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ
4. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ
5. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО - ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА
6. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА
7. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
    - Еко маркентинг
    - Туризам и рекреација
8. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ
9. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

УВОД

На простору Бегечке јаме, заштита је просторно успостављена доношењем Одлуке о заштити Парка природе „Бегечка јама“ 1999. године (Службени лист Града Новог Сада“, број 14/1999). Подручје је заштићено ради очувања биотопа који су у нестајању и за њих везаних животних заједница и природних реткости, као значајно плодиште риба и репрезентативно станиште остале фауне и водене макрофитске вегетације, Парк природе је стављен под заштиту. Површина заштићеног добра износила је 379,40 ha, и успостављени су режим II степена заштите (површине око 46,38 ha) и режим III степена заштите (површине око 333,02 ha). Покрајински завод за заштиту природе, 2011. године, приступио је ревизији Парка природе „Бегечка јама“, тачније валоризацији природних вредности као и процени њихове угрожености.

Резултат ревизије су проширене границе заштићеног подручја на острва и пешчане спрудове у близини левог приобаља Бегечке јаме, као и на приобални појас Дунава у ширини од око 50m. Проширење у правцу северозапада је предложено до границе са КО Гложан (територија општине Бачки Петровац).

Скупштина Града Новог Сада, на XXV седници одржаној 10.02.2022. године, донела је Одлуку о проглашењу Парка природе „Бегечка јама“ заштићеним подручјем („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 5/2022), којом је у члану 10 став 1., за управљача овог подручја одређено ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад. Ступањем на снагу ове одлуке, престала је да важи (претходна) Одлука о заштити Парка природе „Бегечка јама“ („Сл. лист Града Новог Сада“ бр.14/1999), по основу које је управљач Парка природе било ДТД „Рибарство“ АД, Нови Сад.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПАРКУ ПРИРОДЕ	
Назив заштићеног подручја	Парк природе "Бегечка јама"
Категорија заштићеног подручја	III категорија
Датум проглашења заштићеног подручја	10.02.2022.
Акт о проглашењу заштићеног подручја	Одлука о проглашењу Парка природе "Бегечка јама" – Скупштина Града Новог Сада
Површина	489,5 ha
ИНФОРМАЦИЈЕ О УПРАВЉАЧУ	
Управљач	ЈВП "Воде Војводине"
Адреса	Булевар Михајла Пупина 25, 21000 Нови Сад
Телефон	021/4881-888
Интернет сајт	www.vodevojvodine.com
e-mail	office@vodevojvodine.com

У складу са чланом 54. став 4. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021) и чланом 10. став 2. наведене одлуке Скупштине Града Новог Сада од 10.02.2022. године, ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, доноси Годишњи програм управљања Парком природе „Бегечка јама“ за 2025. годину, сачињен на основу Плана управљања заштићеним подручјем Парка природе „Бегечка јама“ за период од 2022. – 2031. године.

1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Парк природе "Бегечка јама" се налази на левој обали Дунава код насеља Бегеч и обухвата плавно подручје између Бачке Паланке и Новог Сада у дужини од око 7,8 km. Заштићено подручје садржи низ геоморфолошких облика речне ерозије различитих старости и у складу са тим мозаик влажних станишта на различитим ступњевима сукцесије вегетације плавних подручја.

Подручјем доминира Бегечка јама, флувијално језеро које је повезано са реком Дунав преко канала Бегеј, те има стално присуство воде. Изузетно је значајно плодиште већег броја врста дунавских риба, као и репродуктивни центар водоземаца ширег подручја.

Простире се у правцу запад, северо-запад, у дужини од око 5,5 km, заузимајући површину од 489,5 ha, на којој су успостављени режими заштите II и III степена.

Режим заштите II степена - активна заштита, спроводи се на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја, као и посебно вредним пределима и објектима геонаслеђа, док режим заштите III степена - проактивна заштита, на подручју са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја.

Од укупне површине заштићеног подручја, подручје режима заштите III степена износи 359,37 ha или 73,4%, док режима заштите II степена обухвата 130,14 ha, односно, 26,6%.

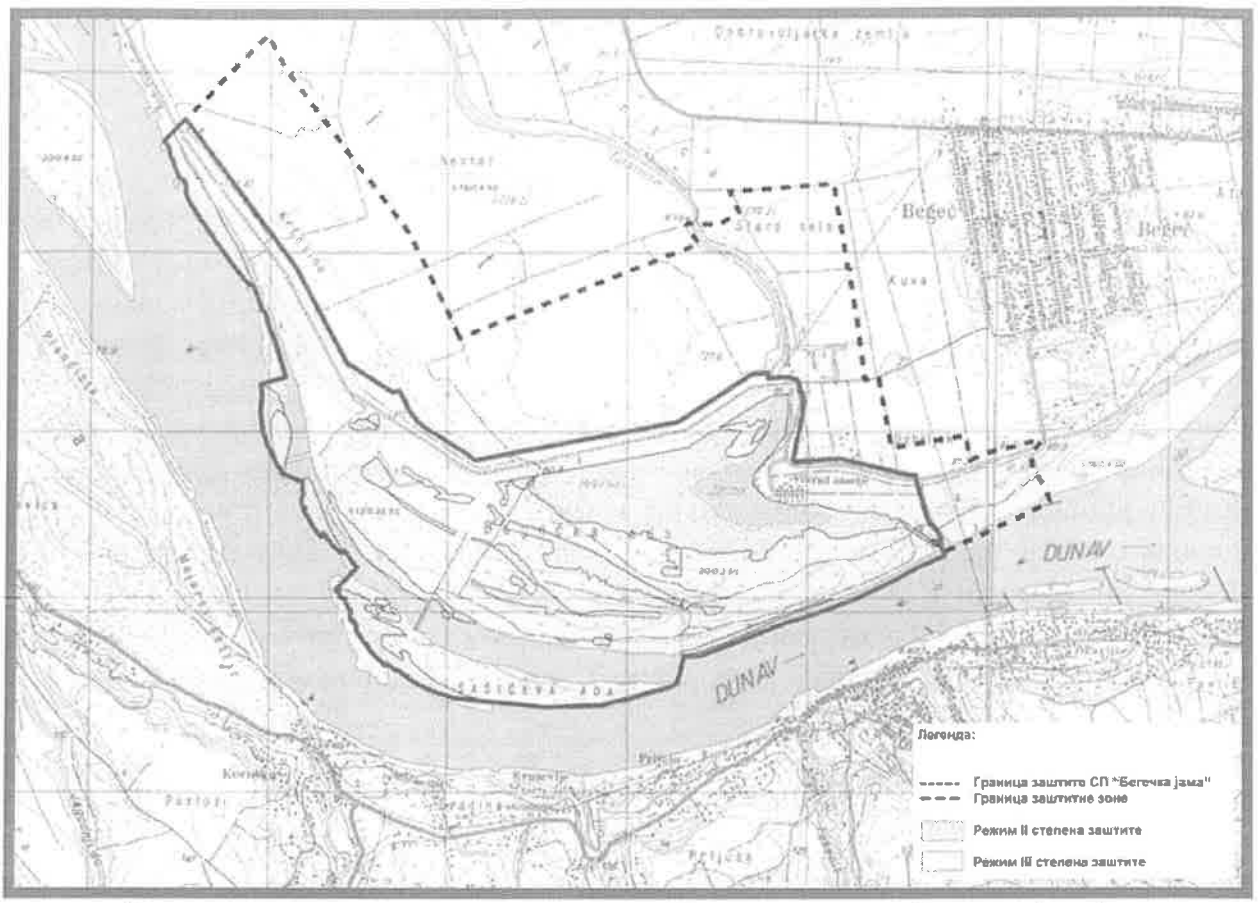

Карта са границама режима заштите Парка природе „Бегечка јама“

Парк природе „Бегечка јама“ према категоризацији представља заштићено подручје III категорије - заштићено подручје локалног значаја, а према критеријумима IUCN - а, припада IV категорији - Подручје управљања стаништима и врстама.

Заштићено подручје садржи низ геоморфолошких облика речне ерозије различитих старости, којим доминира флувијално језеро Јама (најдубљи део напуштеног меандра Дунава), које је повезано са реком Дунав преко канала Бегеј. Корито Јаме неправилног је облика (полумесечастог) са високом и стрмом обалом на северном делу језера и ниском на другим деловима, која услед вишег водостаја Дунава плави. Просечна дубина језера је 4m, док је уски, северни део знатно дубљи. На делу северне обале, Јама прима воду из канала Татарница преко црпне станице која се налази уз насип. У оквиру границе заштићеног подручја у кориту Дунава, налази се Шашићева ада, која је настала смањењем брзине кретања воде на дну речног корита, при чему је дошло до таложења песка и муља и стварања подводног спруда, који се временом издигао изнад воде и постао

речно острво. На аду се надовезује спруд у дужини од око 7 km, правца северозапад-југоисток.

У геоморфолошком погледу изражени су облици флувијалног рељефа, а делом и облици флувио-барског рељефа. Облици флувио-барског рељефа су генетски везани за непосредно дејство тока Дунава. Његовим дејством формирани су алувијална раван, речна острва и други облици флувијалног рељефа. Већи део површине заштићеног подручја смештен је у нижу (алувијалну) терасу Дунава. Други облик флувијалног рељефа представља речно острво Шашићеву аду, као и неколико мањих узводно безимених ада, које су у процесу формирања. Комбинованим деловањем флувијалног и барског процеса настали су облици флувио-барског процеса (активне баре, мочваре и језеро у фази забаривања). Најзначајнији облик у заштићеном подручју је језеро Јама које припада групи флувијалних језера. То су језера настала у напуштеним речним коритима и меандрима инундационе равни реке. Овде је и најдубљи део напуштеног рукавца Дунава.

Флористичке и вегетацијске одлике

Флористичка истраживања извршена су 2011. године. Истраживања су обухватала летњи аспект флоре бара, мочвара, влажних ливада, плавних шума, плантажа тополе и рудералних места на подручју унутар граница Парка природе „Бегечка јама“. На основу прикупљених података забележено је 125 таксона виших биљака (122 врсте и 3 подврсте).

У групи национално и међународно значајних врста, забележено је 9 врста. Од тога су у „Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива“ („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016) у категорији строго заштићених наведене 2 врсте - бели локвањ (*Nymphaea alba*) и пливајућа ресина (*Potamogeton nodosus*), а у категорији заштићених врста (са изузетком комерцијалних врста), наведено је 6 врста - ићирот (*Acorus calamus*), шиљата оштрица (*Carex acuta*), црни глог (*Crataegus nigra*), игличаста зуква (*Eleocharis acicularis*), дремовац (*Leucojum aestivum*) и водени орашак (Trapa natans agg.). У додатку I Бернске конвенције, као строго заштићене, наведене су следеће две врсте: дремовац (*Leucojum aestivum*) и црни глог (*Crataegus nigra*). На „Прелиминарној Црвеној листи флоре Србије и Црне Горе са статусима угрожености према критеријумима IUNC-а из 2001. године“ су наведене две врсте црни глог (*Crataegus nigra*) и дремовац (*Leucojum aestivum*) и то у категорији рањивих. Зељасту вегетацију карактерише присуство водених макрофита, заступљених на малом и ограниченом простору, у

приобалним деловима баре Јама, увалама и заливима. Међу макрофитама доминира дрезга (*Ceratophyllum demersum*), бели локвањ (*Nymphaea alba*), широколисне ресине (*Potamogeton lucens* и *Potamogeton crispus*), водена папрат (*Salvinia natans*), водени орашак (*Trapa longicarpa*), сочивица (*Lemna minor*) и др. Од представника мочварне вегетације, која заузима значајне површине подручја Бегечке јаме, заступљене су трска (*Phragmites australis),* зука (*Schoenoplectus lacustrus*), оштрице (*Carex acuta и Carex elata*), усколисни и широколисни рогоз (*Typha angustifolia* и *Typha latifolia*), трбуља (*Oenanthe aquatica*), сиротињска трава (*Glyceria maxima*), барска перуника (*Iris pseudacorus*) и др.

Латински назив	**Домаћи назив**
Nymphaea alba	бели локвањ
Potamogeton nodosus	пливајућа ресина
Acorus calamus	ађирот
Carex acuta	шиљата оштрица
Crataegus nigra	црни глог
Eleocharis acicularis	игличаста зуква
Leucojum aestivum	дремовац
Ceratophyllum demersum	дрезга
Potamogeton lucens и Potamogeton crispus	широколисне ресине
Salvinia natans	водена папрат
Trapa longicarpa	водени орашак
Lemna minor	сочивица
Phragmites australis	трска
Schoenoplectus lacustrus	зука
Carex acuta и Carex elata	оштрице
Typha angustifolia и Typha latifolia	усколисни и широколисни рогоз
Oenanthe aquatica	трбуља
Glyceria maxima	сиротињска трава
Iris pseudacorus	барска перуника

Аутохтону шумску заједницу чине:

- заједница бадемасте врбе, као једна од ретких заједница у којој дрвенасте инвазивне врсте нису присутне. Забележена је на Шашићевој ади и Еркином острву, између Дунава и појаса шума беле врбе;

- заједница беле врбе, која се јавља дуж обале Дунава поред Јаме, као и на обалама бара и рукаваца; шума беле тополе са црним глогом, која се

појављује фрагментарно на високим гредама, развојем заједница беле врбе и беле врбе и црне тополе;

- заједница беле врбе и црне тополе, налази се првенствено на високим обалама Дунава и на острвима. До данас су очуване само мале површине састојина ове заједнице, с обзиром да су њена станишта пошумљена хибридним - еуроамеричким тополама.

Наведене шумске заједнице према националним прописима представљају станишта приоритетна за очување, као и међународно значајна приоритетна NATURA 2000 станишта. Шумске културе, од свих типова вегетације, заузимају највеће површине. Присутне су у спрату жбуња и нижег дрвећа, флористички сиромашне, а самим тим и неповољне као станишта дивље флоре и фауне.

Фитопланктонске заједнице

Фитопланктонску заједницу овог подручја карактерише квантитативна доминација Chlorophyta и Bacillariophyta. Доминација силикатних алги била је израженија током летњег периода, док у време рано јесењег периода доминирају зелене алге. Зелене алге су добра храна за рибљу млађ и зоопланктон. Карактеристичне су за споротекуће воде, обогаћене органским материјама које у водотокове доспевају путем концентрисаних и дифузних загађивача, углавном антропогених али и природних утицаја, попут хидролошких и климатских фактора.

У фитопланктонској заједници испитиваног подручја, најзаступљеније су врсте индикатори β-мезосапробног степена. Минимална вредност индекса сапробности карактеристична је за ушће канала Бегеј у Дунав, а максимална за канал Татарницу, из чега се може закључити да Бегечка јама преко канала Бегеј добија Дунавску воду која је бољег квалитета у односу на ону изузетно оптерећену, која се преко Татарнице улива у Бегечку јаму.

Фаунистичке одлике

Ентомофауна

Простор заштићеног подручја пружа изузетно повољне еколошке услове за развој водених инсеката. Доказ је присуство вилинских коњица, риличара, тврдокрилаца, комараца, лептира и камених цветова.

На подручју Парка природе „Бегчка јама“ регистроване су две заштићене врсте инсеката према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и

заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016). Обе су из редова вилинских коњица (*Odonata*):

Epitheca bimaculata	Ретка је у већини европских земаља у којима је регистрована и према IUCN, има статус најмање бриге. Бегечка јама представља погодно станиште за развој њених ларви.
Gomphus flavipes	Северноазијска врста, осетљива је на загађења и регулационе радове и самим тим, сматра се индикатором очуваних станишта. Заштићена Бернском конвенцијом и Директивом о стаништима.

Ихтиофауна

Заштићено подручје је директно повезано са реком Дунавом, тако да је и састав ихтиофауне у корелацији са врстама риба које живе у Дунаву. Ихтиофауну Бегечке јаме чини 27 врста. Статус заштићених врста имају штука (*Esox lucius*), шаран (*Cyprinus carpio*), сом (*Silurus glanis*), буцов (*Aspius aspius*), деверика (*Abramis brama*), крупатица (*Blicca bjoerkna*) и гргеч (*Perca fluviatilis*). Аутохтоне врсте лињак (*Tinca tinca*), барски караш (*Carassius carassius*) и чиков (*Missgurnus fossilis*) спадају у строго заштићене врсте према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Службени гласник РС, бр.5/2010, 47/2011,32/2016 и 98/2016).

Латински назив	**Домаћи назив**
Esox lucius	Штука
Cyprinus carpio	Шаран
Silurus glanis	Сом
Aspius aspius	Буцов
Abramis brama	Деверика
Blicca bjoerkna	Крупатица
Perca fluviatilis	Гргеч
Tinca tinca	Лињак
Carassius carassius	Барски караш
Missgurnus fossilis	Чиков

Батрахофауна и херпетофауна

На подручју Парка природе „Бегечка јама“ регистровано је 11 врста из класе водоземаца. Најзаступљенију компоненту чине три врсте фамилије *Ranidae*: зелена жаба, мала зелена жаба и велика зелена жаба, које су најзначајније у ланцу исхране водених и мочварних станишта. Од репатих водоземаца заступљени су мрмољци. Ове врсте заштићене су Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Службени гласник РС, бр.5/2010, 47/2011,32/2016 и 98/2016).

Гмизавце представљају барска корњача (*Emys orbicularis*) и белоушка (*Natrix natrix*). Сувље терене настањују гуштери (*Lacerta agilis, Lacerta viridis, Podarcis muralis*) и Ескулапов смук (*Zamenis longissimus*).

Орнитофауна

Орнитофауну Бегечке јаме са Дунавом и адама представља око 150 врста птица, од којих гнездарице чине око 70 врста. Од строго заштићених врста овог подручја, издвајају се патка њорка (*Aythya nyroca*), ћубасти гњурац (*Podiceps cristatus*), мали гњурац (*Tachybaptus ruficollis*), белорепан (*Haliaeetus albicilla*), мали вранац (*Phalacrocorax pygmeus*), вивак (*Vanellus vanellus*), барска шљука (*Gallinago gallinago*), водомар (*Alcedo atthis*) и велика бела чапља (*Casmerodius albus*), а од заштићених врста, риђоглава пловка (*Aythya ferina*), гроготовац (*Anas querquedula*) и лабуд грбац (*Cygnus olor*). Од птица певачица издвајају се беловрата мухарица (*Ficedula albicollis*), жути и сиви вољић (*Hippolais icterina, Hippolais pallida*). Од представника орнитофауне највећу вредност овог подручја представља глобално угрожена патка њорка (*Aythia nyroca*).

Латински назив	**Домаћи назив**
Aythya nyroca	патка њорка
Podiceps cristatus	ћубасти гњурац
Tachybaptus ruficollis	мали гњурац
Haliaeetus albicilla	белорепан
Phalacrocorax pygmeus	мали вранац
Vanellus vanellus	вивак
Gallinago gallinago	барска шљука
Casmerodius albus	велика бела чапља
Aythya ferina	риђоглава пловка
Anas querquedula	гроготовац
Cygnus olor	лабуд грбац
Ficedula albicollis	беловрата мухарица
Hippolais icterina, Hippolais pallida	жути и сиви вољић

Фауна сисара

Захваљујући саставу и распореду шумске вегетације, фауна сисара овог подручја заступљена је са значајним бројем врста. Мочварна вегетација представља станиште неким врстама глодара попут водене волухарице, а због близине насеља, јављају се и врсте попут сивог пацова и кућног миша. Од представника глодара на овом подручју заступљен је и водени пацов. Међу бубоједима присутни су кртица и јеж, а из реда звери, јазавац, твор и ласица. Породица паса заступљена је са две врсте, лисицом и шакалом. Од великог значаја је и присуство видре, строго заштићене врсте, која се налази на списку за Црвену књигу кичмењака Србије, а налази се и на Европској, као и на Светској Црвеној листи.

Табела 4. Врсте сисара значајне за очување биодиверзитета

Латински назив	**Домаћи назив**
Erinaceus roumanicus	Јеж
Talpa europaea	Кртица
mus musculus	Миш
Ondatra zibethica	бизамски пацов
Arvicola terestris	Водена волухарица
Lutra lutra	Видра
Mustela nivalis	Ласица
Mustela putorius	Твор
Meles meles	Јазавац
Vulpes vulpes	Лисица
Canis aureus	Шакал
Lepus europeus	Зец
Capreolus capreolus	Срна
Sus scrofa	Дивља свиња

2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Подручје Бегечке јаме се одликује ритским екосистемом који упркос великом антропогеном притиску и негативним утицајима, још увек садржи елементе аутентичности, репрезентативности и пејзажне вредности. На овом простору веома је приметан утицај човека на природне екосистеме, односно станишта и врсте које су карактеристичне за њих.

Парк придоде „Бегечка јама“ је рукавац Дунава у коме доминирају језеро Јама и површине под шумама. Процес еутрофизације, смањење водених површина, појачано замуљивање, бујање састојина акватичних и мочварних биљака, продирање мочварне, а касније и ливадске вегетације на водена станишта, намећу потребу сталног регулисања оптималног водног режима. Водни режим Бегечке јаме условљен је највећим делом водним режимом Дунава (преко канала Бегеј), а мањим делом притицањем воде из Татарнице, подземним водама, као и атмосферским падавинама.

Утицај човека се испољава и кроз водопривредне радове и захвате, који доводе до промене режима и нивоа површинских и подземних вода. У ове радове спадају исушивање и одводњавање, упуштање отпадних вода, плантажна садња дрвећа, преграђивање мртваја и бара, утврђивање обале и др.

Вишегодишњи проблем је и загађивање воде Бегечке јаме како из пољопривредне производње, тако и деловањем несавесних грађана. Истраживањем хемизма воде, фитопланктона, макрофитске вегетације и одређивање вредности индекса сапробности установљено је да водена станишта Бегечке јаме угрожава веома лош квалитет воде из канала Татарница, као и отпадне воде из викенд насеља.

3. УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
Србија ▪ 21101 Нови Сад ▪ Радничка 20А
Тел: 021/695-201 ▪ Факс: 021/65-46-487
e-mail: info@pzzp.rs ▪ www.pzzp.rs

INSTITUTE FOR NATURE CONSERVATION OF VOJVODINA PROVINCE
Serbia ▪ 21101 Novi Sad ▪ Radnička 20A
Phone: (+381) 21/695-201 ▪ Fax: (+381) 21/654-654
e-mail: info@pzzp.rs ▪ www.pzzp.rs

Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, ул. Радничка бр. 20а (у даљем тексту: Завод), на основу чл. 9. и 57. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – испр., 14/2016, 95/2018 – др. закон и 71/2021, у даљем тексту: Закон), а у вези са чл. 136. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС", бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење и 2/2023 – одлука УС), поступајући по захтеву број II-137/25-24 од 03.09.2024. године, ЈВП „Воде Војводине", Одељења за управљање и коришћење заштићених подручја, Службе за управљање и коришћење природних ресурса, Бул. Михајла Пупина 25, 21000 Нови Сад, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања заштићеним подручјем ПП „Бегечка јама" за 2025. годину (у даљем тексту: Програм) на подручју Парка природе „Бегечка јама", дана 20.09.2024. године под 03019-2832/2, доноси

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено: 26 SEP 2024			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
II- 137/24			

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе

1. Предметно подручје на коме се планира израда Програма управљања заштићеним подручјем за 2025. годину је Парк природе „Бегечка јама" (Одлука о проглашењу Парка природе „Бегечка јама" заштићеним подручјем, „Сл. лист Града Новог Сада", бр. 5/2022), који се налази унутар еколошког коридора од међународног значаја река Дунав (Уредба о еколошкој мрежи, „Сл. гласник РС", бр. 102/2010). Сходно томе, издају се следећи услови заштите природе:

1) Програм управљања ПП „Бегечка јама" за 2025. годину ускладити са Планом управљања за период 2022-2031. године и Одлуком о проглашењу Парка природе „Бегечка јама" заштићеним подручјем („Сл. лист Града Новог Сада", бр. 5/2022);

2) Као приоритетне активности и мере на заштити и унапређењу природних и створених вредности у програму предвидети:

2.1. Примену интервентних мера заштите станишта и врста у циљу очувања за заштиту приоритетних типова станишта и строго заштићених врста;

2.2. Спровођење активности на сузбијању алохтоних и инвазивних врста биљака и животиња (уклањање багремца, јасенолисног јавора, селективни излов алохтоних и инвазивних рибљих врста);

2.3. Обезбеђивање сарадње корисника простора у циљу унапређења подручја и решавања евентуалних конфликтних ситуација;

2.4. Едукацију корисника и промоцију природних вредности заштићеног подручја;

2.5. Сарадњу са научним институцијама у циљу подстицања научних истраживања на подручју ради унапређења природних вредности заштићеног подручја;

2.6. Вођење евиденције о природним вредностима, непокретностима и људским активностима, делатностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја;

3) Као приоритетне активности везане за планирање, изградњу и уређење подручја, у програму предвидети:

3.1. Уређење туристичких и информационих пунктова и пунктова за одмор и рекреацију;

3.2. Развој одрживих видова туризма, у складу са природним карактеристикама и осетљивошћу простора;

3.3. Образовни рад и рад на презентацији природних вредности Парка природе;

2. Ово Решење не ослобађа подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

3. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене техничке документације потребно је Заводу поднети нов захтев за издавање услова заштите природе.
4. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог Решења не отпочне радове и активности за које је ово Решење о условима заштите природе издато, дужан је да од Завода прибави ново решење о условима.
5. Након израде предметног Програма, исти доставити овом Заводу на мишљење о уграђености услова.
6. Подносилац захтева је ослобођен плаћања таксе за издавање овог решења у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о допунама покрајинске скупштинске одлуке о покрајинским административним таксама („Сл. лист АПВ", бр. 40/2019, 59/2020 – усклађен дин. изн., 45/2021 - усклађен дин. изн., 54/2021, 52/2022 - усклађен дин. изн. и 43/2023 – усклађен дин. изн.).

Образложење

Покрајински завод за заштиту природе је дана 09.09.2024. године примио захтев Службе за управљање и коришћење природних ресурса ЈВП „Воде Војводине", Одељења за управљање и коришћење заштићених подручја, Службе за управљање и коришћење природних ресурса, Бул. Михајла Пупина 25, 21000 Нови Сад, заведен под 03019-2832, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања заштићеним подручјем ПП „Бегечка јама" за 2025. годину.

Одредбом чл. 102. и 103. Закона одређено је да организација за заштиту природе, тј. Покрајински завод за заштиту природе утврђује услове заштите и даје податке о заштићеним природним добрима у поступку израде просторних и других планова, односно основа (шумских, водопривредних, ловних, риболовних и др.) и друге инвестиционо-техничке документације. У складу са чланом 57., став 4. Закона, за радове и активности на заштићеном подручју, потребно је од надлежног Завода прибавити акт о условима и мерама заштите природе.

На основу достављеног захтева управљача ПП „Бегечка јама", ЈВП „Воде Војводине", утврђено је да је предмет захтева издавање услова заштите природе израду Програма управљања заштићеним подручјем ПП „Бегечка јама" за 2025. годину.

Увидом у Покрајински регистар заштићених природних добара и документацију Завода, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђени су услови заштите природе из диспозитива овог решења.

Предметно подручје на коме се планира израда Програма управљања заштићеним подручјем за 2025. годину налази се унутар Парка природе „Бегечка јама" (Одлука о проглашењу Парка природе „Бегечка јама" заштићеним подручјем, „Сл. лист Града Новог Сада", бр. 5/2022), односно унутар еколошког коридора од међународног значаја река Дунав (Уредба о еколошкој мрежи, „Сл. гласник РС", бр. 102/2010).

Основни документ који треба да усмери израду овог акта јесте Одлука о проглашењу Парка природе „Бегечка јама" заштићеним подручјем („Сл. лист Града Новог Сада", бр. 5/2022). Плански документ под називом „План управљања заштићеним подручјем Парк природе „Бегечка јама" за период 2022-2031. године" представља основу за спровођење очувања и унапређења природних вредности овог заштићеног природног добра.

Услови прописани подтачкама 1) – 4) изражени су у складу са чланом 21. Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/2009 – др. закон, 72/2009 – др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 – др. закон) којим је дефинисан принцип интегрисане заштите природе и животне средине: „Заштита природних вредности остварује се спровођењем мера за очување њиховог квалитета, количина и резерви, као и природних процеса, односно њихове међузависности и природне равнотеже у целини".

Услови из овог Решења су дефинисани у складу са чланом 7. став 3), 4), 5) и 7) Закона, по коме се заштита природе реализује „ ... спровођењем мера заштите природе и предела; утврђивањем услова и мера заштите природе и заштићених природних добара и предела у просторним и урбанистичким

плановима, пројектној документацији, основама и програмима…од утицаја на природу...као и ублажавањем штетних последица које су настале активностима у природи".

Чланом 8. Закона дефинисано је планирање, уређење и коришћење простора. Планирање и уређење простора спроводи се на основу просторних и урбанистичких планова, планске и пројектне документације, у складу са мерама и условима заштите природе. Носилац пројекта дужан је да поступа у складу са мерама заштите природе, на начин да се избегну, или сведу на најмању меру угрожавања или оштећења природе. Према члану 9. у поступку израде планова, пројеката и активности из члана 8. Закона прибављају се услови заштите природе. Акт о условима заштите природе, између осталог, садржи процену да ли се планирани радови и активности могу реализовати са становишта циљева заштите природе.

Законски основ за доношење решења:

Закон о заштити природе („Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 – др. закон и 71/2021); Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/2009 – др. закон, 72/2009 – др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 – др. закон), Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС" бр. 102/2010) и Одлука о проглашењу Парка природе „Бегечка јама" заштићеним подручјем („Сл. лист Града Новог Сада", бр. 5/2022).

Предметне активности се могу реализовати под условима дефинисаним овим Решењем, јер је процењено да неће значајно утицати на природне вредности подручја.

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог Решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје писмено или изјављује усмено на записник Покрајинском заводу за заштиту природе.

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Архива

ВД ДИРЕКТОРА

др Жељка Јеличић Маринковић

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
Србија ■ 21101 Нови Сад ■ Радничка 20А
Тел: 021/6626-301 ■ Факс: 021/664-16-859
e-mail: pzz@pzzpr.rs ■ www.pzzpr.rs

INSTITUTE FOR NATURE CONSERVATION OF VOJVODINA PROVINCE
Serbia ■ 21101 Novi Sad ■ Radnička 20A
Phone: +381(0)21/626-301 ■ Fax: +381(0)21/664-16-859
e-mail: pzz@pzzpr.rs ■ www.pzzpr.rs

Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, ул. Радничка бр. 20а (у даљем тексту: Завод), на основу чл. 9. и 57. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – испр., 14/2016, 95/2018 – др. закон и 71/2021, у даљем тексту: Закон), поступајући по захтеву број II -137/29-24 од 08.11.2024. године, ЈВП „Воде Војводине" из Новог Сада, за издавање Мишљења о уграђености услова заштите природе у Годишњи програм управљања ПП „Бегечка јама" за 2025. годину, дана 26.11.2024. године под 03019-3620/2, помоћник директора мр Наташа Пил по Овлашћењу бр. 04 035 2118 од 01.07.2024. године, издаје:

МИШЉЕЊЕ НА УГРАЂЕНОСТ УСЛОВА У ГОДИШЊИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПП „БЕГЕЧКА ЈАМА" ЗА 2025. ГОДИНУ

На основу увида у достављену документацију и документацију Завода констатује се:

1. Завод је издао Решење о условима заштите природе за потребе израде Годишњег програма управљања ПП „Бегечка јама" за 2025. годину, у предмету под бројем 03019-2832/2 од 20.09.2024. године (у даљем тексту: Решење).
2. Са захтевом за издавање Мишљења о уграђености Услова заштите природе у Годишњи програм управљања ПП „Бегечка јама" за 2025. годину је у документацији достављена верзија предметног Годишњег програма управљања Парком природе „Бегечка јама".

На основу претходних констатација и увидом у достављени нацрт, утврђено је су предметни услови инкорпорирани у Годишњи програм управљања ПП „Бегечка јама" за 2025. годину и да надлежни орган може усвојити предметни Програм.

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД
Примљено: 28 NOV 2024
Орг. јед. | Број | Прилог | Вредност
11- | 137/ | 30 |

Помоћник директора

мр Наташа Пил
по Овлашћењу бр. 04 035 2118
од 01.07.2024. године

Достављено:
1. Наслову
2. Градска управа за инспекцијске послове, Инспекција за заштиту животне средине, Димитрија Туцовића бр. 3, 21000 Нови Сад
3. Архиви
4. Документацији

380

4. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Планом управљања Парком природе „Бегечка јама“ дефинисани су начини спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, одређене су смернице и приоритети за заштиту, очување и унапређење природних вредности, уз уважавање потреба локалног становништва.

Приоритетне активности у Парку природе „Бегечка јама“, подразумевају низ мера и активности које произилазе из Закона о заштити природе, Одлуке о заштити овог подручја и других прописа који имају за циљ његову заштиту и развој. У складу са наведеним, у 2025. години, планиране су следеће активности на спровођењу мера заштите, односно, спречавању присуства и интезитета угрожавајућих фактора:

- Примену интервентних мера у циљу очувања и заштите приоритетних типова станишта и строго заштићених врста;
- Спровођење активности на сузбијању алохтоних и инвазивних врста биљака и животиња (уклањање багремица, јасенолисног јавора, селективни излов алохтоних и инвазивних рибљих врста);
- Обезбеђивање сарадње корисника простора у циљу унапређења подручја и решавања евентуалних конфликтних ситуација;
- Едукација корисника и промоција природних вредности заштићеног подручја;
- Сарадња са научним институцијама у циљу подстицања научних истраживања ради унапређења природних вредности заштићеног подручја;
- Вођење евиденције о природним вредностима, непокретностима и људским активностима, делатностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја;
- Развој одрживих видова туризма, у складу са природним карактеристикама и осетљивошћу простора;
- Образовни рад и рад на презентацији природних вредности Парка природе;
- Развој базе података о природном добру, обрада информација и утврђивање начина коришћења од стране заинтересоване јавности;

Као приоритетне активности везане за планирање, изградњу и уређење подручја, у програму предвидети:

- Праћење стања свих природних вредности, дефинисање угрожавајућих фактора и спровођење мера за њихово ублажавање или потпуно елиминисање;
- Успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста како и ревитализација и реконструкција њихових станишта ради заштите природних вредности;
- Током редовних радова на одржавању канала и насипа у заштићеном подручју, реализоваће се радови на механичком кошењу вегетације Парка природе „Бегечка јама“;
- Изградња и поставка дрвених елемената (мобилијари, канте, летња учионица...)
- Са циљем обезбеђивања оптималног водног режима, проходности водотока и задовољавајућег квалитета воде планирано је контролисано кошење трске и прекомерне акватичне вегетације амфибијском машином „TRUXOR“ што је од великог значаја за спречавање убрзане еутрофизације овог воденог екосистема;
- Успостављање заштитног вегетационог појаса према пољопривредним површинама, насељима и викенд зонама у границама заштићеног подручја, применом аутохтоних врста;
- Едукација посетилаца и популаризација подручја;
- Израда и подела промо материјала (флајери, публикације);
- Сарадња са туристичком организацијом Града Новог Сада у циљу развоја програма екотуризма у складу са природим карактеристикама и осетљивошћу простора;
- Наступи на локалним и регионалним манифестацијама;
- Организовање такмичења у рекреативном (спортском) риболову;
- Побољшање рибљег фонда, спровођење забрана и ограничења риболова и кретање риболовним водама;

- Примена Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби у Парку природе „Бегечка јама“;
- Спровођење контроле рибарског и заштићеног подручја са циљем спречавања рибокрађе и активности које имају негативан утицај на заштићено подручје;
- Уређење и коришћење простора у складу са прописаним режимима заштите, а начин који омогућава очување природних вредности;
- Исходовање услова Покрајинског завода за заштиту природе за све активности које се спроводе у границама заштићеног подручја или имају утицај на заштићено подручје;
- Обезбеђивање надзора над спровођењем активости у заштићеном подручју, од стране стручних служби управљача.

5. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО - ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

У циљу формирања научно - стручне и информационо - документационе основе о стању и вредностима Парка природе „Бегечка јама“, са научним и васпитно - образовним институцијама планирана је реализација следећих активности које се базирају пре свега на очување биодиверзитета, као полазне основе за заштиту и унапређење угрожених и ретких врста:

На простору Парка природе „Бегечка јама“, планира се организовање бројних дешавања везаних за промоцију овог заштићеног подручја, као и упознавање свих заинтересованих лица и љубитеља природе са његовим значајним природним богатством, и то путем следећих активности:

- Праћење стања популација ретких и угрожених биљних и животињских врста од стране чуварске службе и стручних сарадника и извештавање Покрајинском заводу за заштиту природе о насталим променама;
- Дефинисање услова неопходних за очување разноврсности врста и станишта, која представљају темељну вредност Парка природе;
- Развој програма екотуризма, успостављање сарадње са туристичком организацијом Града Новог Сада и туристичким агенцијама које се налазе на територији АП Војводине;

- Одржавање тематских састанака „Едукација рекреативних риболоваца“ са представницима Удружења спортских риболоваца и са рекреативним риболовцима који гравитирају ка овом рибарском подручју;

- Едукација риболоваца почетника кроз организовање радионице „Кад порастем бићу риболовац“, која поред едукативног значаја има за циљ подстицање одговорности младих према животној средини. Радионица ће се углавном спроводити на терену у Парку природе „Бегечка јама“, у сарадњи са риболовцима, наставницима и рибочуварском службом Управљача;

- Упознавање омладине и деце са хидролошком основом Војводине (водним ресурсима) и системима управљања водама (наводњавање, одводњавање, одбрана од поплава, заштита вода) као и подизање свести о значају заштите овог и сличних подручја;

- Континуирана едукација корисника простора, што се посебно односи на најмлађе нараштаје, рекреативне риболовце и пољопривреднике, ради усклађивања њихових активности са потребама очувања природних и културних вредности Парка природе;

- Организовање такмичења у рекреативном (спортском) риболову, у сарадњи са удружењима за рекреативни (спортски) риболов;

- Окупљање научне и стручне јавности, ученика, студената, љубитеља природе и становника локалних заједница и др.;

- Спровођење различитих видова едукација и еколошких радионица, квизова знања за децу основношколског узраста, организовање еколошких кампова, презентовање заштићеног подручја посетиоцима и свим заинтересованим лицима;

Наведене активности ће се реализовати у складу са интересима крајњих корисника, циљних група и финансијским могућностима Управљача, који ће обезбедити потребну логистичку подршку за спровођење истих.

6. ПРОСТОРНА ИНДЕНТИФИКАЦИЈА И ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

Организација, коришћење, уређење простора и изградња објеката на заштићеном подручју Парк природе „Бегечка јама“, врши се на основу просторног плана подручја посебне намене, односно урбанистичког плана, у складу са чланом 55. Закона о заштити природе и Одлуком о проглашењу овог заштићеног подручја. У поступку израде планова, орган за израду плана је дужан да прибави услове заштите природе у складу са чланом 9. овог Закона.

Око природног добра, изван граница заштићеног подручја, успостављена је заштитна зона, одређена ради спречавања, односно ублажавања спољних утицаја. Заштитна зона обухвата површину од 387,75 ha.

Заштићено подручје Парк природе „Бегечка јама" обухвата површину од 489,5 ha, где се успостављају режими заштите II и III степена, од чега:

- режим заштите II степена заузима 130,14 ha (26,6%),
- режим заштите III степена заузима 359,37 ha (73,4%).

Од укупне површине (489,5 ha):

- у јавној својини налази се 488,0499 ha или 99,7,%,
- у приватној својини налази се 1,4501 ha или 0,3%.

Просперитет овог подручја сагледава се у заштити и унапређењу, уз очување и обезбеђивање еколошки одрживог и равномерног коришћења природних ресурса. У циљу обезбеђивања основних начела заштите у Парку природе „Бегечка јама“, одрживо коришћење природних ресурса неопходно је ограничити и усмерити на активности које не могу да наруше својства овог подручја због којих је заштита успостављена. У складу са наведеним, потребно је ускладити привредне делатности са потребама заштите природе и њеног очувања и успоставити контролу над њиховим спровођењем.

Режими заштите, мере очувања, унапређења, ограничења, забрана и коришћења, који су дефинисани Одлуком о проглашењу заштићеног подручја Парк природе „Бегечка јама“, представљају оквир за одређивање циљева и следећих активности које ће се спроводити у 2025. години:

- Анализа квалитета воде и седимента Бегечке јаме и канала Татарница на основу физичко хемијских испитивања;
- Радови на редовном одржавању Бегечке јаме, кошењем вишка водене вегетације и уклањањем формираних „чепова“ амфибијском машином „TRUXOR“;
- Изградња и поставка дрвених елемената (мобилијари, канте, летња учионица...)

- Механичко кошење алохтоних и инвазивних врста које се шире услед различитих антропогених утицаја, који деградирају станишта са изворном вегетацијом, разарајући њихову природну структуру. Према Конвенцији о биолошкој разноврсности, ЈВП „Воде Војводине“ је у обавези да спречава ширење или по потреби предузима мере за уништавање ових врста;
- Порибљавање са 400 kg шаранске млађи, на основу Програма управљања рибарским подручјем „Бегечка јама“, за период 2022 – 2031. година;
- Заштита и уређење подручја, у мери која не нарушава његов аутохтони изглед, амбијенталну разноврсност и лепоту предела;
- Очување (редовним кошењем и уклањањем инвазивних биљних врста) и унапређење (успостављањем заштитних зелених појасева) појаса природне вегетације обале.
- Поставка јединственог привеза за чамце
- Изградња настрешнице и ограде око чуварске кућице.

Све наведене активности које су планиране за реализацију у наредној години, спроводиће се контролисано, уз надзор стручних служби ЈВП „Воде Војводине“ и у складу са условима заштите природе које прописује Покрајински завод за заштиту природе.

7. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Еко- маркетинг

У циљу подстицања одговорности локалног становништва према животној средини, очувању природних вредности и културне баштине, креирају се спортско-рекреативни и еко-туристички садржај. Активности ће се реализовати у сарадњи са свим заинтересованим субјектима путем различитих акција, едукативних програма, манифестација и кампова. Посебан нагласак биће усмерен на активости намењене деци предшколског и школског узраста, као и студетима.

У циљу очувања, промоције и одрживог коришћења потенцијала овог подручја, као и подизања нивоа општег знања о његовим природним и културним вредностима, у 2025. години, планира се реализација следећих активности:

- Едукација деце и омладине, као и посетилаца, организовањем еколошких радионица интерактивног типа, школа пецања, квизова знања, конкурса ликовних и литерарних радова, и слично. Кроз овај вид едукације, најмлађи посетиоци упознаће се са значајем очувања основних параметара животне

средине, као и са процесима који владају у природи, са циљем формирања пожељних еколошких ставова и навика;

- Одржавање манифестације „Дани Бегечке јаме“, у сарадњи са Градом Новим Садом, која има за циљ едукацију локалног становништва, а посебно најмлађих нараштаја, деце предшколског и основно-школског узраста. У оквиру ове манифестације, организоваће се различите активности које несумњиво доприносе подизању еколошке свести о значају заштите овог подручја;

- Обележавање датума значајних за заштиту природе и животне средине (Дан влажних подручја, Дан вода, Дан планете земље, Дан биодиверзитета, Дан заштите животне средине и др.);

- Одржавање летњег кампа „Кошница пријатељства“ хуманитарног карактера, у организацији Удружења грађана „Кошница“ из Новог Сада, за децу школског узраста. Камп подразумева двонедељни едукативни програм који за циљ има смањење друштвене искључености посебно осетљиве групе деце и омладине без родитељског и адекватног родитељског старања, социјализацијом са децом из сличних институција као и са децом из локалне средине, кроз програме спортског, еколошког и културног садржаја. Кроз организоване свакодневне спортске активности и кроз радионице учесници усвајају здраве стилове живота и стичу свест о важности здравља, као и о начинима на које се здравље чува или угрожава;

- Одржавање манифестације „Штукијада“ хуманитарног карактера у организацији „Удружења риболоваца и љубитеља природе Бегечка јама“. Програм манифестације односи се на такмичење у спортском риболову ради прикупљања средстава у хуманитарне сврхе;

- Одржавање такмичења у рекреативном риболову;

- Подела промо-материјала, израда кратких промотивних филмова о Парку природе „Бегечка јама“, намењених различитим категоријама посетилаца (деци предшколског и школског узраста и одраслима);

- Промоција рибарског подручја „Бегечка јама“, као атрактивног места за рекреативни риболов и боравак у природном амбијенту. У циљу промоције ове риболовне воде, релизоваће се низ активности на едукацији деце и одраслих рекреативних риболоваца.

Суштина наведених активности је развијање свести код омладине и локалног становништва о значају заштите природе и значају саме Бегечке јаме за локалну заједницу. Активности ће се реализовати кроз предавања из различитих области биологије, екологије, одрживог развоја и могућностима за развој туризма. Користиће се практични примери активне заштите ретких и угрожених дивљих врста, као и акције чишћења угрожених делова Парка природе. На овај начин, учесници у активностима упознаће се са природом која их окружује и научити како да се укључе и да сами буду део борбе за очување њених вредности, на практичан начин, кроз игру и дружење.

Туризам и рекреација

Подручје Бегечке јаме, са својим природним вредностима и богатством живог света, представља атрактивно природно окружење за одмор, риболов и рекреацију. Наведене вредности чине ово подручје идеално за организовање програма едукације и рекреације у циљу подизања свести о очувању животне средине. Циљна група учесника и посетилаца који значајно доприносе популаризацији заштите природе су рекреативни (спортски) риболовци, ђаци, студенти и научни радници.

Као управљач овог заштићеног подручја, ЈВП „Воде Војводине“, ће бити усмерене на сарадњу са свим релевантним институцијама чије су основне делатности туризам и спортско рекреативне активности, као и васпитно-образовним установама, факултетима и невладиним организацијама. Потребно је да се што већи број људи упозна са природним и културно-историјским вредностима овог подручја, што се постиже организовањем групних посета.

У складу са наведеним, план промотивних активности за 2025. годину садржи:

- Поделу промо материјала (флајера, публикација, брошура).
- Фотографисање природних вредности.
- Организовање вожње бициклима кроз природни амбијент.
- Школа рекреативног риболова намењена деци школског узраста.
- Организовање такмичења у рекреативном риболову.
- Вожња дрвеним чамцима, кануима и кајацима по Бегечкој јами.
- Организовање еколошких радионица, едукација и кампова.

- Реализација научно-истраживачких пројеката и еко кампова, рад са децом и омладином (школе и часови у природи).
- Шетња стазама здравља, намењена за одмор и рекреацију локалног становништва и посетилаца.

8. ОБЛИЦИ САРАДАЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Од проглашења заштићеног подручја Парк природе „Бегечка јама“, ЈВП „Воде Војводине“ настоји да, као управљач, оствари квалитетну сарадњу са локалном самоуправом, локалним становништвом и другим корисницима овог Парка природе, што ће и остати приоритет у наредном периоду.

Виталан значај и интерес за ово заштићено подручје представљају усаглашени и заједнички рад свих субјеката који су надлежни за заштиту и развој природних вредости овог подручја, спровођење обавеза и прописа који проистичу из одређених законских и подзаконских аката, као и субјеката који живе и раде у заштићеном подручју. Из тих разлога, веома је значајно да локалне заједнице препознају природне вредности подручја у коме живе, схвате значај његовог очувања, прихвате концепт заштите и одрживог развоја, који је опште прихваћен и у другим европским земљама, а то је предност живљења и рада у заштићеном природном добру.

У циљу квалитетнијег управљања овим заштићеним подручјем, ЈВП „Воде Војводине“ ће у 2025. години, наставити сарадњу са следећим надлежним државним органима, општинама, стручним и научним институцијама, невладиним сектором, физичким и правним лицима и другим заинтересованим субјектима:

- Градском управом за заштиту животне средине - Града Новог Сада
- Министарствима надлежним за питања животне средине и одрживи развој, пољопривреде, шумарства и водопривреде, науку и технолошки развој и за привреду;
- Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине;
- Покрајинским секретаријатом за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
- Универзитетима са територије Републике Србије;
- Предшколским и основно-школским установама са територије Војводине;

- Покрајинским заводом за заштиту природе;
- Локалним самоуправама (општином и месном заједницом);
- Невладиним сектором;
- Средствима јавног информисања;
- Управљачима других заштићених подручја;
- Локалним и регионалним туристичким организацијама и туристичким агенцијама;
- Удружењима за рекреативни (спортски) риболов;
- Корисницима заштићеног подручја Парка природе „Бегечка јама“;

9. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Према члану 69. став 1. Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон и 71/2021), финансирање заштићених подручја обезбеђује се из:

- Средстава буџета Републике Србије, АП Војводине, односно јединице локалне самоуправе;
- Накнаде за коришћење заштићеног подручја;
- Прихода остварених у обављању делатности и управљању заштићеним подручјем;
- Средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- Донација, поклона, помоћи;
- Других извора у складу са законом (средства из фондова ЕU).

Накнаде за коришћење заштићеног подручја, као један од предвиђених извора финансирања у смислу члана 69. став 1. Закона о заштити природе, због свог значаја, посебно су регулисане Законом о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гласник РС“, бр. 95/2018, 49/2019, 86/2019 – усклађени дин. изн., 156/2020 - усклађени дин. изн. и 15/2021 – доп. усклађени дин. изн.). Одредбе овог закона уређују и питања као што су: врсте ових накнада, ко се сматра обвезником

плаћања накнада за коришћење заштићеног подручја; обавеза плаћања тих накнада управљачу заштићеног добра; висина и начин обрачуна ових накнада, надлежност управљача заштићеног добра да својим актом утврђује висину ових накнада до законом највише прописаних износа; наменски карактер средстава остварених из ових накнада (користе се за заштиту, развој и унапређење заштићеног подручја).

У складу са одредбама наведеног закона, Надзорни одбор ЈВП „Воде Војводине" је на 32. седници одржаној 06.12.2024. године, донео Одлуку о висини накнада за коришћење заштићеног подручја Парк природе „Бегечка јама", у 2025. години („Сл. лист АПВ" бр. 56/2024).

Полазећи од одредбе члана 69. став 1. тачка 4. Закона о заштити природе, по којој се средства за финансирање заштићених подручја обезбеђују и од прихода остварених у обављању делатности и управљању заштићенм подручјем, Надзорни одбор овог јавног водопривредног предузећа је на истој седници, 06.12.2024. године, донео и Одлуку о утврђивању Ценовника за пружање услуга ЈВП „Вода Војводина" Нови Сад у управљању заштићеним подручјем Парк природе „Бегечка јама" у 2025. години („Сл. лист АПВ" бр. 56/2024).

ЈВП „Воде Војводине" прогласило је у складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Сл. гласник РС" бр. бр.128/2014 и 95/2018 - др. закон) рибарско подручје „Бегечка јама" (Одлука о проглашењу овог рибарског подручја објављена је у „Сл. листу АПВ" бр. 20/2022). Подручје је намењено за обављање рекреативног риболова, док је ЈВП „Воде Војводине", као корисник тог рибарског подручја у обавези да продаје и дистрибуира дозволе за рекреативни риболов. Тако је за рибарско подручје „Бегечка јама", у 2025. години предвиђена продаја 200 годишњих дозвола за рекреативни риболов по цени од 4.000,00 динара. Цена овогодишње дозволе утврђена је посебним подзаконским актом - Правилником о вредности дневне, вишедневне и годишње дозволе за рекреативни риболов за 2025. годину („Сл. гласник РС" бр. 74/2024-3) .

За реализацију активности обухваћених Годишњим програмом управљања овим заштићеним подручјем за 2025. годину, потребно је обезбедити средства из свих наведених извора предвиђених законом, сагласно одређеним програмским активностима и пројектима.

Као допунски начин обезбеђивања средстава за заштиту и развој овог подручја, планирана су учешћа у пројектима који се финансирају из фондова ЕУ.

Планирана финансијска средства за 2025. годину са извором финансирања:

	НАЗИВ АКТИВНОСТИ	ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА	ПЛАНИРАНИ ИЗНОС У ДИНАРИМА са ПДВ-ом
1.	Кошење обала и осталих зелених површина механизацијом	ЈВП „Воде Војводине“	1.692.763,20
2.	Порибљавање са 400 kg шаранске млађи	ЈВП „Воде Војводине“	300.000,00
4.	Награде за децу (манифестација „Дани Бегечке јаме“)	ЈВП „Воде Војводине“	50.000,00
5.	Физичко-техничко обезбеђење (за пратњу рибочувара / чувара природе)	ЈВП „Воде Војводине“	1.941.350,40
6.	Услуга анализе квалитета воде и седимента Бегечке јаме и канала Татарница на основу физичко хемијских испитивања	ЈВП „Воде Војводине“	600.000,00
7.	Дрвени елементи (мобилијари, канте, летња учионица...)	ЈВП „Воде Војводине“	700.000,00
8.	Мониторинг	ЈВП „Воде Војводине“	600.000,00
9.	Тример	ЈВП „Воде Војводине“	100.000,00
10.	Привез за чамце	ЈВП „Воде Војводине“	600.000,00
11.	Набавка и уградња ограде и настрешнице за чуварску кућицу	ЈВП „Воде Војводине“	600.000,00
		УКУПНО:	**7.184.113,60**

Директор

Срђан Кружевић